

Θεωρίες του Έθνους & του Εθνικισμού (Κ.Μ. 110427)

Χειμερινό Εξάμηνο 2015 – 2016

Διδ. Καθ. Στέφανος Πεσμαζόγλου

Δεξαμενή Εξεταστέων Θεμάτων

(Από την δεξαμενή των θεμάτων θα αντληθούν τα θέματα από τα οποία θα κληθείτε να προσεγγίσετε όσα μελετήσατε. Η εξέταση θα είναι πιθανότατα προφορική. Προτιμότερη η προετοιμασία σε 2-3 θεματικές ενότητες)

Συγχρονία και Θεωρία του Έθνους: γενικά εννοιολογικά

1. Τι είναι και τι δεν είναι το έθνος σύμφωνα με ορισμένες χαρακτηριστικές θεωρίες του Εθνικισμού;
2. Που βρίσκεται η επικαιρότητα των θεωριών του Εθνικισμού σήμερα;
3. Μπορούμε να υποστηρίξουμε πως το έθνος και η ιδεολογία του νοηματοδοτεί, συσπειρώνει & κινητοποιεί και ταυτόχρονα πως διαιρεί εντός επικράτειας και πολώνει εκτός με τα συνοριακά έθνη κράτη;
4. Εθνικισμός, Φονταμενταλισμός, Ρατσισμός: μπορείτε να εντοπίσετε μερικές βασικές εννοιολογικές συμπτώσεις και διαφορές;
5. «Εθνικισμός και Ρατσισμός : τα δύο ισχυρότερα ιδεολογικά ρεύματα στον κόσμο σήμερα». Σχολιάστε διαπιστώνοντας ορισμένες διασυνδέσεις τους.
6. ‘Πατριωτισμός’ και ‘Εθνικισμός’: ποιοι θα λέγατε πως είναι οι αλληλοσχετισμοί τους;
7. ‘Για την αγάπη της Πατρίδος’ συμβαδίζει με το εθνικιστικό μίσος για τον ‘άλλο’;
8. Πως συναρμόζεται η Νεωτερικότητα με την συγκρότηση του έθνους-κράτους;
9. Που βλέπετε και σε ποιες χρονικές περιόδους την σχέση Δημοκρατίας και Εθνικισμού;
10. Διαβρωτική επίδραση πλανητικών δυνάμεων δρουν στα έθνη-κράτη ανάμεσα στην Σκύλλα επαρχιωτικού εθνικισμού και την Χάρυβδη της ρηχής παγκοσμιοποίησης. Σχολιάστε την ως άνω διαπίστωση.

Η Συνάρθρωση Εθνικισμού με άλλες Ιδεολογίες

11. Πως συναρθρώνεται η ιδεολογία του Έθνους με τον Διαφωτισμό;
12. Αναφέρετε ορισμένα κεντρικά κριτήρια στην ανίχνευση του Διαφωτισμού.
13. Η δοξασία του Έθνους πως συνδέεται με το κίνημα του Ρομαντισμού;
14. Το συναίσθημα, η πίστη στην θρησκεία και ο νόστος πόσο κεντρικά χαρακτηριστικά είναι στα ρεύματα του Ρομαντισμού και του Εθνικισμού;

15. Ποια είναι τα χαρακτηριστικά ενός Εθνικισμού Φιλελεύθερου τύπου;
16. Σε ποια σημεία συνδέεται ο Συντηρητισμός με τον Εθνικισμό;
17. Η κλασική μαρξιστική θεωρία για την Πολιτική, την Οικονομία και την ανάλυση των κοινωνικών τάξεων έχει κάποια θεωρία για το έθνος;
18. Που διαφοροποιούνται οι Αυστρομαρξιστές για το έθνος από την κλασική μαρξιστική θεωρία;
19. Ο Γερμανικός Εθνικο-σοσιαλισμός, ο Ιταλικός Φασισμός μπορούν να υπάρξουν χωρίς τον Εθνικισμό;
20. Στα εθνικο-απελευθερωτικά κινήματα εσωτερικεύονται τα κριτήρια της εθνικιστικής ιδεολογίας των αποικιοκρατικών δυνάμεων για να ανακυκλωθούν και να χρησιμοποιηθούν ενάντια μητροπόλεων. Σχολιάστε

Ερμηνευτικές θεωρήσεις του Έθνους & του Εθνικισμού

21. Σκιαγραφείστε τα βασικά χαρακτηριστικά των ποικίλων νεωτεριστικών ερμηνευτικών σχημάτων περί έθνους και εθνικισμού.
22. Ποιες είναι οι βασικές διαφορές ανάμεσα στις εκσυγχρονιστικές και τις *αρχεγονιστικές* ή τις *εθνοσυμβολικές* θεωρίες του Έθνους;
23. Ποιες είναι οι προεκτάσεις από την ρήση του Gellner πως «ο εθνικισμός *επινοεί τα έθνη εκεί που δεν υπάρχουν*»;
24. Πως συναρθρώνεται η αντίληψη περί έθνους με την ταξική θεώρηση των Μαρξιστικών θεωριών; Παρουσιάστε μερικά κοινά χαρακτηριστικά και ορισμένες αποκλίσεις.
25. «*Φαντασιακές Κοινότητες*» : Παρουσιάστε τα βασικά ‘δομικά υλικά’ της θεώρησης του Benedict Anderson.
26. Η οπτική του Anderson –την οποία προσδιορίζει ως ‘κοπερνίκεια’- έχει ως αφετηρία ότι «η *εθνικότητα*» δηλαδή «...η *ιδιότητα του να ανήκει κανείς στο έθνος, όπως και ο εθνικισμός, είναι πολιτισμικά κατασκευάσματα μιας συγκεκριμένης μορφής*». Ποιες είναι οι προεκτάσεις που δίδει ως προς το ερευνητικό του πρόγραμμα;
27. Σε τι βαθμό αποτελεί συμπίκνωση της θεωρίας του Anthony Smith η διατύπωση πως «ο εθνικισμός είναι πολιτική ιδεολογία με επίκεντρο ένα πολιτισμικό δόγμα» ;
28. Σε ορισμένες θεωρήσεις του έθνους ο εθνικισμός όπως και η θρησκεία αντιμετωπίζονται - ενίοτε και συνδυαστικά- από την μια ως πηγές μίσους, μισαλλοδοξίας, πολέμων και καταστροφών από την άλλη ως κινητήριες

δυνάμεις μερικών από τις πλέον δημιουργικές αλλαγές στην ιστορία. Αναπτύξτε εξηγώντας πως τα ασυμβίβαστα γίνονται συμβατά ;

29. Σε τι βαθμό ενώνει με το συναίσθημα του» *συνανήκειν*» και σε τι βαθμό χωρίζει ο Εθνικισμός σύμφωνα με ορισμένες από τις θεωρήσεις που εξετάστηκαν;
30. Περιγράψτε μερικά από τα περισσότερο η λιγότερο εμφανή γνωρίσματα του έθνους (αντικειμενικά και υποκειμενικά) με βάση τις θεωρίες του εθνικισμού που μελετήσατε
31. Ποιο είναι το ειδικό βάρος της εκπαίδευσης στις διάφορες θεωρίες του έθνους και του εθνικισμού;

Εθνική ταυτότητα, Γλώσσα & εθνική χαρακτηρισολογία

32. Η ενδυνάμωση της ομοιότητας στην εθνικιστική ιδεολογία αποδίδεται στους ομοεθνείς ενώ η ενδυνάμωση της διαφοράς στους μειονοτικούς αλλοεθνείς. Πόσο στέκει κατά την γνώμη σας αυτή η διαπίστωση;
33. Κατά την γνώμη σας είναι δυνατόν και επιθυμητό να μιλάμε για 'τον εθνικό χαρακτήρα' ενός λαού;
34. Ποια δομικά χαρακτηριστικά αναδύονται περί εθνικής ταυτότητας στις θεωρίες του εθνικισμού που μελετήσατε;
35. Πόσο κεντρικό στοιχείο της εθνικής ταυτότητας είναι η γλώσσα σύμφωνα με ορισμένες θεωρήσεις του έθνους;
36. Σκιαγραφείστε τα πολύ βασικά διαφοροποιητικά χαρακτηριστικά ορισμένων θεωριών του Έθνους και του Εθνικισμού για την γλώσσα.
37. Πόσο συμβατικά και πόσο αντιφατικά ή/και αντιθετικά μπορεί να λειτουργούν έθνος και γλώσσα;
38. Γλώσσα και έθνος συνενώνουν δημιουργικά και διαιρούν, πολώνουν ακόμη και καταστροφικά. Σχολιάστε.
39. Κυριαρχία μιας διαλέκτου σημαίνει πολιτική κυριαρχία μιας περιοχής στο νέο-διαμορφούμενο έθνος-κράτος. Σχολιάστε.
40. Πια είναι η κυρίαρχη συλλογιστική του Ant. Smith στο 'έργο του περί Εθνικής Ταυτότητας;
41. Πια είναι τα βασικά στοιχεία της εθνοσυμβολικής θεώρησης του Ant. Smith για το έθνος;

Γεωγραφία-Χαρτογραφία, Τοπιογραφία,

42. Η Πολιτική Ιδεολογία του Εθνικισμού 'βρίθει από χωροταξικούς συμβολισμούς'. Σχολιάστε.

43. Στην Εθνικιστική Ιδεολογία η ανθρωπομορφική παρομοίωση του εθνικού κράτους είναι με το 'σώμα' όπου κατοικεί ανέκαθεν η 'ψυχή' του έθνους' είναι συχνότατη. Σχολιάστε αυτήν την επισήμανση του Π. Λέκκα.
44. Η Χαρτογραφία τι ρόλο έπαιξε στην ιδεολογία του εθνικισμού;
45. Οι σχολικοί χάρτες και οι υδρόγειοι πως επενεργούν στην διαμόρφωση της εθνικής ταυτότητας;

Μνήμη & Έθνος

46. Μνήμη και Λήθη του Έθνους: πως συναρθρώνονται;
47. Πόσο επιλεκτικά λειτουργεί η εθνική μνήμη;
48. 'Δεν Ξεχνώ': πόσο αντανακλά μια σχετικά σφαιρική θεώρηση του παρελθόντος;